

Regionaal Kwaliteitsprogramma Blankenburgverbinding

Dit document beschrijft het Kwaliteitsprogramma Blankenburgverbinding, zoals dat op 24 september 2015 is ondertekend door de partijen die deelnemen in de Bestuurlijke Afstemgroep Blankenburgverbinding (BAG). Dat zijn de Metropoolregio Rotterdam Den Haag – Vervoersautoriteit (MRDH Vervoersautoriteit), de Provincie Zuid-Holland, Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid, het Hoogheemraadschap van Delfland en de gemeenten Rotterdam en Vlaardingen.

Daarnaast zijn de gemeenten Maassluis en Midden-Delfland, het Waterschap Hollandse Delta, het Recreatieschap Midden-Delfland en het Havenbedrijf Rotterdam bij het Kwaliteitsprogramma betrokken.

Zie voor meer documentatie en andere informatie www.blankenburgverbinding.nl.

Inleiding

Sinds 2013 hebben de regionale overheden, onder leiding van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag Vervoersautoriteit (MRDH Vervoersautoriteit, voorheen stadsregio Rotterdam), gewerkt aan het in dit document beschreven Kwaliteitsprogramma Blankenburgverbinding. Het overleg hierover liep synchroon met de voorbereiding van het ontwerptraacébesluit (OTB) door Rijkswaterstaat voor de aanleg van de verbinding. Het Kwaliteitsprogramma is een pakket aan maatregelen dat komt bovenop de wettelijk verplichte maatregelen die de rijksoverheid bij de aanleg van de Blankenburgverbinding treft. Het gaat om extra maatregelen die betrekking hebben op natuur, groen, water, recreatie en geluid.

Het Kwaliteitsprogramma gaat over een groter gebied dan alleen het gebied direct grenzend aan de nieuwe rijksweg. Het doel van het programma is om het gebied waarin straks de rijksweg komt te liggen, een kwaliteitsimpuls te geven door onder meer het recreatieaanbod te vergroten en nieuwe natuur te ontwikkelen. Ook gaat het programma over extra maatregelen om de geluidsbelasting voor aangrenzende woon- of recreatiegebieden verder te beperken.

Het proces

Waarden en potentieel

De aanleg van de Blankenburgverbinding heeft ingrijpende gevolgen voor de leefomgeving en het landschap op zowel de noord- als de zuidoever. Sommige van de waarden die in het geding zijn, kunnen worden hersteld en in een enkel geval kan een sluimerend potentieel worden benut. Andere waarden worden onherstelbaar aangetast.

Deze waarden en potenties van het gebied lagen ook ten grondslag aan de keuze van de regionale partijen uit de drie varianten die voor de Blankenburgverbinding mogelijk waren. De keuze voor de variant Krabbeplass-West is gemaakt en toegelicht in het regionaal advies aan de Minister van november 2011 (bijlage 1). De waarden en potenties zijn ook het uitgangspunt geweest voor de Regionale Inpassingsvisie, waarin de algemene eisen staan die daarna per tracédeel zijn gespecificeerd.

Vervolgens is beoordeeld welke elementen tot de 'projectscope' zouden behoren en welke tot het begeleidende Kwaliteitsprogramma. De 'projectscope' is het project tot

aanleg van de verbinding zoals Rijkswaterstaat dat wil uitvoeren, inclusief alle wettelijk verplichte begeleidende maatregelen. De projectscope vindt zijn neerslag in het ontwerptractébesluit (OTB) dat de Minister op 1 oktober 2015 heeft gepubliceerd. Het Kwaliteitsprogramma komt daar dus als het ware bovenop, het levert een aantal extra's.

Rijksbijdrage als hefboom Kwaliteitsprogramma

In juni 2013 hebben de betrokken bestuurders het Kwaliteitsprogramma vastgesteld. Dit programma bestaat uit een door de deelnemende partijen samengesteld wensenpakket (de 'agendakaart'), geordend in de thema's lucht en geluid, groen en recreatie, water en (natuur)ontwikkeling.

De door de Minister toegezegde rijksbijdrage van € 25 miljoen (naar aanleiding van de motie van het Kamerlid Kuiken) werkt feitelijk als een hefboom om financiële middelen in te zetten voor dit Kwaliteitsprogramma. Anderzijds zijn er beperkingen ten gevolge van de bezuinigingen van de afgelopen jaren op de beleidsvelden groen, recreatie en natuur.

Uitgangspunt is, dat het door het rijk beschikbaar gestelde budget wordt besteed aan alle benoemde thema's.

Tot slot hebben de bestuurders, na een eerste inschatting van de kosten, in juni 2013 geconstateerd dat het budgettair noodzakelijk kon zijn om (onderdelen van) het wensenpakket te laten vervallen.

Uitwerking Kwaliteitsprogramma

Tussen juni 2013 en mei 2015 is het Kwaliteitsprogramma conform de vastgestelde eisen (zie kader) uitgewerkt, parallel aan het ontwerp van de nieuwe rijksweg.

Inhoudelijk ging het daarbij vooral om volgende drie onderdelen:

1. het Landschapsplan, waarin weg en omgeving in samenhang worden gezien ('gebiedsgerichte benadering')
2. het streven naar 'saldo nul' voor lucht en geluid
3. maatregelen op het onderliggend wegennet.

De volgende paragrafen beschrijven het resultaat van de uitwerking op deze onderdelen.

1. Landschapsplan

Nadrukkelijke wens van de bestuurders was een 'gebiedsgerichte benadering', dat wil zeggen een aanpak die uitgaat van een samenhangend beeld van weg en omgeving. Dat samenhangend beeld moest aansluiten op het ontwerpproces van Rijkswaterstaat. Het beeld vormt de basis voor de verdere uitwerking van de maatregelen uit het Kwaliteitsprogramma en van de invulling van het financiële bestedingsvoorstel.

De gebiedsgerichte benadering heeft zijn weerslag gevonden in het Landschapsplan Blankenburgverbinding, een plan dat bureau Feddes/Olthof Landschapsarchitecten vanaf najaar 2013, in nauwe samenwerking met de betrokken overheden, heeft gemaakt in opdracht van de toenmalige stadsregio Rotterdam. Het werkgebied daarvoor was groter dan de directe invloedssfeer van de rijksweg. Om die reden zijn naast de deelnemende partijen in de Bestuurlijke Afstemgroep, ook de gemeenten Midden-Delfland en Maassluis, het Recreatieschap Midden-Delfland en het Havenbedrijf Rotterdam hierbij ambtelijk betrokken geweest.

Het Landschapsplan is in mei 2015 gereedgekomen (bijlage 2). Samen met betrokken partijen is, met het besluit van de betrokken bestuurders van juni 2013 als kader, opnieuw naar de kwaliteiten, waarden en potenties van het gebied gekeken. Er is daarbij nadrukkelijk gezocht naar kansen, bijvoorbeeld door synergie in maatregelen en koppelingen met het ontwerpproces van de rijksweg.

Hieronder volgen de hoofdlijnen van de belangrijkste maatregelen op de zuid- en noordoever. Het volledige maatregelenpakket inclusief kostenraming is in te zien in het Landschapsplan.

Zuidoever

Een belangrijke wens op de zuidoever is het handhaven en verbeteren van de zogenaamde Groene Gordel Rozenburg. Rozenburg is als het ware een wooneiland midden in het havengebied. De Groene Gordel schermt enerzijds Rozenburg af van het industriële landschap en is tegelijk de enige recreatiemogelijkheid in de directe omgeving voor de inwoners. De maatregelen die nodig zijn om deze beide functies te versterken, zijn uitgewerkt. Het zijn vooral maatregelen in de directe omgeving van de weg, in de oostrand van Rozenburg.

Het inrichtingsvoorstel gaat uit van het verwijderen van een knik in de waterkering. Hierdoor ontstaat meer gebruikruimte in het gebied aan de oostzijde van Rozenburg. Dit gebied krijgt een parkachtige inrichting, inclusief een waterpartij met speeleiland. De bestaande sportvelden (voor handbal en voetbal) worden vervangen.

Voor de bereikbaarheid van het gebied en de voorzieningen komen er loop- en fietspaden. De aanleg van een nieuw fietspad tussen de Laan van Nieuw Blankenburg

en de Botlekweg wordt betaald door het Rijk in verband met wettelijke compensatie van kruisende infrastructuur. De huidige Droespolderweg wordt in verband met verkeerstechnische eisen omgelegd om aan te sluiten op de Botlekweg.

Met oog op de leefbaarheid (wettelijk te treffen mitigerende maatregelen) is in het OTB een geluidwal opgenomen van 9-12 meter hoog, die past in de gewenste inrichting van de oostrand.

Noordoever

Op de noordoever staat het verbeteren van de recreatieve functie van het gebied centraal, inclusief de verbetering van de bereikbaarheid daarvan. De Blankenburgverbinding creëert een nieuwe grens tussen het veenweidelandschap aan de westkant en het recreatiegebied aan de oostkant. Daarmee verandert het karakter van het oostelijk gebied: het krijgt een hechtere relatie met de stad dan op dit moment het geval is. De wens is om er een 'stedelijk park in een landelijke omgeving' van te maken dat aantrekkelijk is voor de gehele regio. Aan de zuidkant van de Hoekselsijl is het van belang dat het Oeverbos kan blijven functioneren als belangrijk recreatief gebied en als onderdeel van de recreatieve route langs de rivier.

Krabbeplas en omgeving

De zwemlocatie Krabbeplas krijgt bijzondere aandacht. Het is belangrijk een oplossing te vinden voor de vaak slechte waterkwaliteit. Bij hogere temperaturen ontstaat er blauwalg, waardoor zwemmen in de zomer niet of nauwelijks mogelijk is.

Bij de uitwerking van het Kwaliteitsprogramma is hiervoor een oplossing gevonden. Door de aanleg van een 'waterharmonica' in combinatie met een aantal noodzakelijke voorzieningen in of nabij de afvalwaterzuiveringsinstallatie De Groote Lucht, wordt de waterkwaliteit op een natuurlijk wijze verbeterd. De waterharmonica is een slingerende watergang vanaf de zuiveringsinstallatie door de Rietputten naar de lager gelegen natuur- en zwemplas. Dankzij deze watergang vindt doorspoeling plaats, waardoor de verblijfperiode van water in de zwemplas sterk wordt verkort en het probleem van algengroei wordt opgelost.

De kwaliteit van het recreatiegebied wordt bovendien versterkt door de voorgestelde herinrichting van het park (onder andere nieuwe padenstructuur, groter evenemententerrein) en een verbeterde bereikbaarheid van en naar de Westwijk van Vlaardingen. Met de realisatie van de waterharmonica in de Rietputten blijven het natte karakter en de natuurwaarde van de Rietputten in stand. De waterharmonica is een drager van het landschapsplan op de noordoever.

Invulling watercompensatie (wettelijk)

Voor de wettelijk noodzakelijke watercompensatie wegens de aanleg van de rijksweg is uitbreiding van de zwemplas niet noodzakelijk. De compensatie wordt gerealiseerd

met een rietzone in de aansluiting van de Blankenburgverbinding op de A20 en langs de A20 op de locatie van de huidige verzorgingsplaats.

Oeverbos

Gedurende de uitwerking is gebleken dat meerdere partijen voor de opgave stonden om iets met het Oeverbos te doen: Rijkswaterstaat wegens de aanleg van de Blankenburgverbinding en op grond van de Kaderrichtlijn Water, de provincie Zuid-Holland heeft er een bodemsaneringsverplichting en er is een regionale ambitie om oevers als getijddepark in te richten. De koppeling van deze opgaven heeft geleid tot een kansrijk plan om van het Oeverbos een aantrekkelijk en onderhoudsvriendelijk recreatiegebied te maken met een natuurvriendelijk getijdegebied langs de oever. Bijkomend voordeel is dat hierdoor vanuit verschillende bronnen financiële middelen beschikbaar komen, waardoor het plan daadwerkelijk kan worden uitgevoerd.

Langzaamverkeersverbinding

Een wens is om de bestaande recreatiegebieden op de noordoever aan elkaar te knopen met een nieuwe verbinding voor fietsers en andere recreanten. Deze nieuwe langzaamverkeersverbinding in noord-zuidelijke richting, als verbindend element tussen het park rondom de Krabbepas en het Oeverbos, wordt aangelegd tussen de Rietputten en het Volksbos. De Rietputten zelf blijven ongemoeid.

2. 'Saldo nul' lucht en geluid

In juni 2013 hebben de betrokken bestuurders het streven uitgesproken om in Rozenburg en de Vlaardingse wijken Westwijk, Holy en Ambacht voor de geluidsbelasting 'saldo nul' te bewerkstelligen. Dit wil zeggen dat de geluidsbelasting in die gebieden na aanleg van de Blankenburgverbinding bij voorkeur niet hoger mag zijn dan de situatie in het referentiejaar 2012. De maatregelen om dit streven te halen hoeven niet per se gekoppeld te zijn aan de nieuwe weg, maar kunnen ook betrekking hebben op andere geluidsbronnen. Het gaat om het resultaat: de woningen krijgen niet meer geluidbelasting dan nu.

Voor de recreatiegebieden rond de Krabbepas en ten noorden van de A20 is de opgave iets anders, namelijk om een geluidskwaliteit te realiseren 'die past bij de recreatieve beleving'. In de referentiesituatie is de geluidsbelasting hoog. Het streven is ook hier om saldo nul nu ten opzichte van de huidige situatie te bewerkstelligen en te onderzoeken of verbetering ten opzichte van deze referentiesituatie mogelijk is.

De onderzoeken met betrekking tot lucht en geluid in het kader van het OTB zijn momenteel (september 2015) gereed en hebben een interne toetsing doorlopen. Het onderzoeksrapport naar saldo nul is afgelopen voorjaar opgeleverd. Wegens de complexiteit van de materie zijn er samenvattingen van gemaakt en bijgevoegd

(bijlagen 3 en 4). De rapporten zelf zijn te downloaden op www.blankenburgverbinding.nl/Bibliotheek/Documenten/Kwaliteitsprogramma.

Lucht

De resultaten leren dat wat betreft luchtkwaliteit voor stikstof overal wordt voldaan aan de wens voor saldo nul. Wat fijnstof betreft wordt ruimschoots voldaan aan de grenswaarde van 40 microgram per m³ (µg/m³) als jaargemiddelde. De verslechtering als gevolg van de Blankenburgverbinding is minimaal en de situatie verandert op de meeste referentiepunten daardoor nauwelijks ten opzichte van de situatie in 2012 (een toename of afname van 0,1 µg/m³). Er hoeven in dit kader geen aanvullende maatregelen te worden getroffen.

Geluid

Wat geluid betreft blijkt dat de ambitie voor saldo nul in de woonwijken van Vlaardingen langs de A20 en in Rozenburg al grotendeels behaald wordt op basis van het te verwachten wettelijke pakket aan maatregelen in het OTB. Er is uitgaande van de vastgestelde definitie (peiljaar 2012) geen behoefte aan extra maatregelen, uitgezonderd het aanbrengen van stil asfalt op een aantal onderliggende wegen in Vlaardingen en Rozenburg. De kosten hiervan zijn beperkt: €1,5 miljoen in totaal voor beide woonkernen samen. Dat is overigens een hoger bedrag dan de inschatting in de genoemde rapportage. Dit komt doordat een groter deel van de desbetreffende wegen met stil asfalt wordt uitgevoerd.

In Vlaardingen is dit beperkt tot stil asfalt op de Marathonweg. De toename van geluid op de Burgemeester Pruissingel heeft geen directe relatie met het project Blankenburgverbinding en valt dan ook niet onder saldo nul.

In Rozenburg wordt op enkele woonstraten stil asfalt aangelegd om daar saldo nul te realiseren.

Overigens is er in beide woongebieden sprake van een (soms aanzienlijke) verbetering van de geluidssituatie als gevolg van de wettelijke maatregelen die moeten worden genomen.

Om saldo nul in het tussengebied (tussen Oeverbos en de aansluiting op de A20) te bereiken, zijn wel extra maatregelen vereist. In het rapport is hiervan een overzicht opgenomen. Afhankelijk van toepassing van het type asfalt op de rijksweg (dubbellaags ZOAB of dubbellaags ZOAB-fijn), zouden wallen of schermen nabij de tunnelmonden nodig zijn (variërend van 4 tot 8 meter hoog) en ten noorden van de Aalkeettunnel tot en met de bocht naar de A20 (2 meter hoog).

Dergelijke hoge schermen zouden echter afbreuk doen aan een optimale landschappelijke inpassing van de weg en de karakteristieke openheid van het landschap. Er wordt juist veel geïnvesteerd om de weg verdiept aan te leggen. In die

afweging hebben de betrokken bestuurders, vooruitlopend op de uitkomsten van akoestisch onderzoek, eerder al besloten om af te zien van de hoge geluidschermen. De technische rapportages van dit voorjaar hebben niet geleid tot heroverweging van dit standpunt. De bestuurders hebben besloten om de beschikbare middelen in te zetten voor landschappelijke wensen in de omgeving.

Samenvattend

Samengevat is het – gegeven de uitgangspunten – voor saldo nul in het Kwaliteitsprogramma alleen nodig om op een aantal nog definitief te bepalen locaties op het onderliggend wegennet stil asfalt toe te passen. De precieze kosten hiervan zijn afhankelijk van de omvang van de werkzaamheden, maar bedragen in totaal maximaal €1,5 miljoen euro voor beide woonkernen samen. Op grote delen in de woongebieden in Vlaardingen en Rozenburg is door de wettelijke maatregelen sprake van een – soms aanzienlijke – vermindering van de geluidbelasting.

3. Maatregelen onderliggend wegennet

Dit onderdeel gaat over (leefbaarheids)maatregelen op het onderliggend wegennet die nodig zijn wegens de aanleg van de Blankenburgverbinding. Uit verkeersonderzoek is gebleken dat het hierbij alleen gaat om de Vlaardingse Marathonweg. Op de zuidoever zijn geen aanvullende leefbaarheidsmaatregelen nodig. Dat komt door de keuze in het wegontwerp voor 'variant 3G2', die tot een slechts geringe belasting van het onderliggend wegennet leidt.

Vlaardingen heeft eerder een conceptprogramma voor verbetering van de Marathonweg van € 28 miljoen opgesteld. Vlaardingen en MRDH Vervoersautoriteit zijn in het kader van het Kwaliteitsprogramma echter samen op zoek gegaan naar een nieuw voorstel voor de Marathonweg. Insteek daarbij was dit programmadeel financieel dicht te leggen tussen de gemeente en de MRDH Vervoersautoriteit, waardoor de discussie over prioriteiten zich kon toespitsen op het Landschapsplan en het streven naar saldo nul voor lucht en geluid.

Het definitieve voorstel van de gemeente Vlaardingen voor de invulling van dit programmaonderdeel is bijgevoegd (bijlage 5). In vergelijking met het voorstel voor het concept-Kwaliteitsprogramma van medio 2013 zijn de volgende zaken aangepast.

- het plan voor de kruising Marathonweg/Westlandseweg is versoerd
- de fietsbrug ter hoogte van de Marnixlaan is vervallen, evenals de innovatieve toepassingen bij de aanpassing van de Marathonweg
- de bedragen zijn geactualiseerd.

Het totale programma Marathonweg beslaat nu € 23 miljoen, een bedrag dat wordt opgebracht door Vlaardingen (€ 13,05m.), MRDH Vervoersautoriteit (€ 7,3m.) en het

Ministerie van IenM (€ 2,65m.) De aanleg van stil asfalt op de Marathonweg is onderdeel van de saldo-nulmaatregelen.

De voorwaarde voor de bijdrage van de MRDH is, dat de besparing die Vlaardingen op het project Marathonweg heeft ten gevolge van het Kwaliteitsprogramma, beschikbaar blijft voor dat Kwaliteitsprogramma. Dit leidt tot een bijdrage van Vlaardingen aan het landschapsplan van € 2,05 miljoen, in het bijzonder bedoeld voor de inrichting van de entree van het Krabbepark, de extra ontsluiting vanuit de Westwijk en de inrichting van het evenemententerrein en omgeving.

Risico's, onzekerheden, nadere afspraken en uitwerkingen

1. *Raming*

Feddes/Olthof heeft de kosten van het Kwaliteitsprogramma in huidige vorm geraamd, waarbij met als uitgangspunt dat er geen grondverwerving nodig is ten behoeve van de maatregelen en dat uit diverse andere bronnen voldoende grond voor ophogingen en wallen beschikbaar komt. Dit wordt nog onderzocht. Gezien deze onzekerheid is een bedrag opgenomen als risicoreservering voor het gehele Kwaliteitsprogramma. Daarnaast is als uitgangspunt gehanteerd dat de onderdelen van deelprojecten die vallen binnen de OTB-begrenzing voor rekening komen van Rijkswaterstaat. Definitieve afspraken daarover moeten nog worden geformaliseerd. Ook het verschil in BTW en de 'bandbreedte onvoorzien' speelt daarbij een rol.

In de praktijk kunnen bedragen straks anders uitvallen, zowel in positieve als in negatieve zin. Datzelfde geldt voor de genoemde cofinanciering.

2. *Beheer en onderhoud*

De kosten voor beheer en onderhoud zijn een aandachtspunt. In de huidige ramingen van het Kwaliteitsprogramma zijn deze onderdelen niet meegenomen. Naar verwachting leidt het programma per saldo tot hogere beheerslasten dan in de huidige situatie. Deze zijn niet gedekt in lopende begrotingen van de betrokken beheerders. De hoogte van de extra beheerkosten wordt uitgezocht. Over de wijze waarop de eerder genoemde risicoreservering hiervoor gebruikt kan worden, wordt nader gesproken.

3. *Werk met werk maken*

Er zijn tevens een aantal mogelijkheden om werk met werk te maken. Dit geldt voor de onderdelen van het Landschapsplan die vallen binnen OTB-begrenzing (het Oeverbos bijvoorbeeld) dan wel juist daar buiten (de Rietlanden in het oostelijk deel van de Krabbepas). Op de zuidoever gaat het vooral om het rechte trekken van de waterkering in de oostrand van Rozenburg.

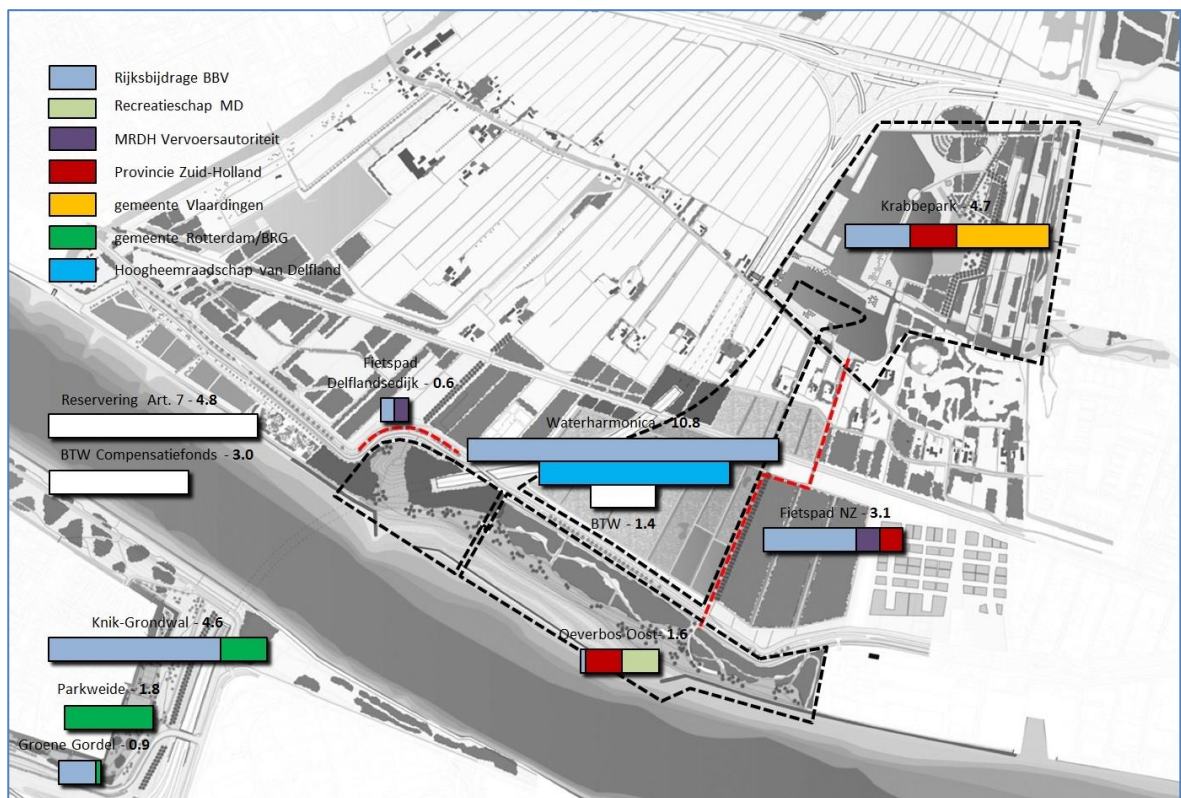
Ook ten aanzien van de wettelijke compensatie van natuur en bos lijken er mogelijkheden te zijn. Dat heeft vooral betrekking op de waterharmonica en de toevoeging van bomen in het Landschapsplan buiten de OTB-begrenzing. Afhankelijk van de bereidheid van partijen en te stellen prioriteiten kunnen hierover nadere afspraken worden gemaakt, die naar verwachting in positieve zin doorwerken in de raming. Dit onderdeel wordt nader uitgewerkt. Afspraken worden vastgelegd in de bilaterale overeenkomsten of in de regionale bestuursovereenkomst.

Conclusie

De conclusie is dat nagenoeg alle delen van Kwaliteitsprogramma kunnen worden gerealiseerd binnen het beschikbare budget, onder de voorbehouden die zijn gemaakt ten aanzien van de raming, de verkende cofinanciering¹ en de relatie met het project. Daarbij is op onderdelen nog wel een aandachtspunt hoe in de (toekomst) wordt omgegaan met grondvererving, grondbalans en beheer en onderhoud, nu de middelen daarvoor beperkt zijn. Het Kwaliteitsprogramma kent een totaal investeringsvolume van afgerond € 51 miljoen.

Overzicht maatregelen Landschapsplan

(de vetgedrukte bedragen staan voor miljoenen euro's).

¹ De genoemde bedragen zijn onder voorbehoud van interne besluitvorming (Rotterdam, Vlaardingen, HHS en PZH) en/of daadwerkelijke subsidieverlening (BRG).

Bijlagen

Bijlage 1: Het regionaal advies aan de Minister van december 2011

Bijlage 2: Landschapsplan Blankenburgverbinding

Bijlage 3: Informatieblad geluid

Bijlage 4: Informatieblad lucht

Bijlage 5: Voorstel gemeente Vlaardingen voor programma Marathonweg.